

Örjan Lönngren
Projektledare
Telefon 08 508 28 173
orjan.lonnngren@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

FÖRVALTNINGENS KLIMATARBETE 2009

Lägesredovisning

Förslag till beslut

- 1 Godkänna avrapporteringen
- 2 Godkänna deltagande i EU-projektet "Covenant of Mayors in the Central Baltic Capitals"
- 3 Godkänna beräkningsrapporten

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Sammanfattning

Föreliggande tjänsteutlåtande presenterar Miljöförvaltningens klimatarbete under innevarande år. I budget har Kommunfullmäktige fastställt att utsläppen av växthusgaser i Stockholm ska rapporteras årligen av Miljöförvaltningen. Rapporteringen ska ske genom KF-indikator i stadens integrerade ledningssystem (ILS). Förvaltningen har utifrån uppdraget sett över beräkningarna som ligger till grund för rapporteringen. Avsikten med översynen är att identifiera osäkerheter i beräkningarna samt att föreslå hur beräkningarna kan vidareutvecklas.

Förutom förvaltningens åligganden enligt budget beskrivs vad förvaltningen åtar sig att göra till följd av undertecknandet av Borgmästaravtalet (The Covenant of Mayors). På uppdrag av Stadsledningskontoret (SLK) ska Miljöförvaltningen bland annat ta fram en handlingsplan för hållbar energianvändning.

Bakgrund

I budget 2009 har Kommunfullmäktige fastställt att Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska bistå stadens bolag och nämnder i deras miljöarbete samt att samordna och följa upp sta-

dens klimatarbete. Nämnden ska utgöra den samlade resursen för stadens klimat- och energieffektiviseringsarbete. En viktig uppgift inom ramen för detta är att bistå stadens bolag och nämnder i arbetet med att uppfylla målet om minskade utsläpp av växthusgaser.

I budget 2009 har Kommunfullmäktige fastställt ett mål om att stockholmarnas utsläpp av växthusgaser ska minskas till 3,0 ton CO₂ ekvivalent till 2015. Klimatfrågans ökade aktualitet gör att behovet av professionell kommunikation mellan stadens invånare, näringsliv och övriga intressenter blir allt viktigare. Nämnden ansvarar för att informera om klimat- och energieffektiviseringsarbetet till stadens medborgare, näringsliv, organisationer samt till stadens egen organisation. Nämnden har även en uppgift att tillhandahålla information om detta arbete i nationella och internationella nätverk. Nämnden ansvarar också för årlig uppföljning av utsläppssituationen i staden.

Till följd av undertecknandet av Covenant of Mayors har staden åtagit sig att ta fram en handlingsplan för hållbar energianvändning. På uppdrag av SLK ska Miljöförvaltningen ta fram handlingsplanen.

HANDLINGSPLAN FÖR HÅLLBAR ENERGIANVÄNDNING

I februari 2009 skrev finansborgarrådet Sten Nordin på Borgmästaravtalet (The Covenant of Mayors). I och med detta åtar sig staden att lägga fram en handlingsplan för hållbar energianvändning. Handlingsplanen ska visa hur stadens utsläpp av växthusgaser ska kunna minskas med mer än tjugo procent till år 2020. Dessutom ska en referensinventering göras. Vartannat år ska planen följas upp och rapporteras till Covenant of Mayors.

Miljöförvaltningen tar fram handlingsplanen på uppdrag av SLK. Planen överlämnas av förvaltningen till SLK den sista oktober 2009. Därefter beslutar SLK om den fortsatta handläggningen i KS/KF.

STOCKHOLMS STADS UTSLÄPPSBERÄKNINGAR AV VÄXTHUSGASER

Nämnden ansvarar för årlig uppföljning av utsläppssituationen av växthusgaser i staden. Miljöförvaltningen har därför sammanställt rapporten "Stockholms stads utsläppsberäkningar av växthusgaser" (Bilaga 1). Rapporten redogör för systemgränser, källor till inhämtade data samt beräkningsmetoder. Osäkerheter i statistiken och beräkningsresultatens kvalitet analyseras samt förslag till metodutveckling och redovisning presenteras.

Den årliga rapporteringen av växthusgasutsläppen kommer att presenteras MHN i december månad varje år.

CENTRAL BALTIC PROGRAMME

Stockholms stad söker EU-medel inom ramen för Central Baltic Programme. Ansökan har koordinerats av SLK:s internationella avdelning som också kommer att vara projektkoordinator om ansökan beviljas. Förvaltningen har av SLK ombetts att bistå med expert-

kompetens för projektets genomförande. I projektet ("Covenant of Mayors in the Central Baltic Capitals") samverkar Stockholm, Helsingfors, Tallinn och Riga med erfarenhetsutbyten i arbetet med att uppfylla åtaganden inom ramen för "Covenant of Mayors". Projektet planeras att pågå från oktober 2009 till september 2011.

KLIMATKOMMUNERNA

Enligt KS-beslut 2009-03-18 är Stockholm medlem i föreningen Klimatkommunerna. Som representanter för staden fungerar en förtroendevald (Torbjörn Erbe (M)) samt en tjänsteman (Charlotta Hedvik). Inom föreningen informeras andra kommuner om Stockholms klimatarbete samtidigt som staden får ta del av andra kommuners erfarenheter. Ett samarbete har inletts mellan föreningen, SCB och STEM i ett arbete att förbättra statistiken på energi- och klimatområdet.

ICLEI

Staden ingår i ICLEI:s kampanj Cities for Climate Protection sedan 1996. Inom nätverket deltar staden som föredragshållare om energieffektiviserings- och klimatarbete på internationella konferenser. Under 2009 har förvaltningen deltagit som föredragshållare i ICLEI:s konferens "Local Renewables Freiburg 2009" tillsammans med finaliststäderna i European Green Capital Award. Förvaltningen har även inbjudits som föreläsare till ICLEI:s världskongress 14-18 juni i Edmonton, Kanada.

ITS – INTELLIGENT TRAFFIC SYSTEMS

Stockholm är värd för ITS 2009. Miljöförvaltningen anordnar en parallell session om klimatarbete och luftkvalitetsfrågor tillsammans med London.

EUROCITIES ÅRSMÖTE I STOCKHOLM

Inom Miljöförvaltningens uppdrag att delta i internationella nätverk medverkar förvaltningen vid Eurocities årsmöte som hålls i Stockholm den 25 – 27 november 2009. Miljöförvaltningen är med och arrangerar två seminarier: Dels samverkar Miljöbilar i Stockholm och Trafikkontoret vid ett seminarium om miljöfordon och trängselskatter; och dels svarar Miljöförvaltningen för ett seminarium om fjärrvärme, passivhus samt energisparåtgärder vid ombyggnader av flerbostadshus i miljonprogramsområdena.

Miljöförvaltningen deltar i Eurocities working group on Climate Change - Air Quality - Energy Efficiency.

MILJÖMILJARDSPROJEKT

Miljöförvaltningen driver projektet "Klimatkampanj i Stockholm" som finansieras med medel från miljömiljarden. Delprojekten "Klimatjakten", "Konsumera smartare" samt "Minskade utsläpp av växthusgaser i Stockholms stad år 2015" är tidigare avrapporterade

till nämnden. I januari 2010 kommer delprojekten "Klimatakuten", "Klimatpakten" samt den del av projektet "Klimatneutrala stockholmare" som finansieras av miljömiljömiljarderna att avrapporteras.

KLIMATNEUTRALA STOCKHOLMARE

Informationsprojektet Klimatneutrala stockholmare har under våren 2009 genomfört kampanjen "Klimatsmart i hemmet". Kampanjens syfte var att informera om stadens mål att minska energianvändningen i den egna verksamheten med totalt tio procent och utsläppen av växthusgaser i staden med lika mycket under åren 2009 -10 samt att inspirera invånarna till att åstadkomma motsvarande i hemmet. Under april månad skickades en handbok ut till stadens samtliga hushåll med information och tips.

Under hösten 2009 genomförs kampanjen "Klimatsmart på arbetet". Med finansiering med Klimp-medel följer kampanjerna "Klimatsmarta resor" och "Klimatsmart konsumtion" våren respektive hösten 2010.

En skrift som kortfattat beskriver stadens klimatarbete har tagits fram. Skriften kommer att finnas på svenska och engelska och levereras från trycket i juni 2009.

KLIMATPAKTEN

Miljöförvaltningen administrerar projektet Klimatpakten. Årligen arrangeras konferenser där medlemsföretagen får presentera goda exempel inom klimatarbetet. Till konferensen ges en årsbok ut på svenska och engelska. I årsboken presenterar företagen sitt klimatarbete.

Förvaltningens synpunkter

MILJÖFÖRVALTNINGENS AVRAPPORTERING

Nämnden ska utgöra den samlade resursen för stadens klimat- och energieffektiviseringsarbete. Genom avrapporteringen vill Miljöförvaltningen ge nämnden insyn i arbetet för att uppfylla uppdrag enligt budget. Dessutom kommer förvaltningen att redovisa statistik rörande utsläppen av växthusgaser samt effekten av åtgärder till nämnden i slutet av året samt göra en avrapportering i ILS.

Stadens undertecknande av Borgmästaravtalet (The Covenant of Mayors) medför åtaganden för Miljöförvaltningen utöver uppdraget i budgeten. Förvaltningen ska på uppdrag av SLK ta fram en handlingsplan för hållbar energianvändning fram till år 2020. Utformningen av planen är tänkt att göras som en åtgärds katalog med beräkningar av förväntade växthusgasutsläpp, minskning av energianvändningen samt beräkningar av åtgärdernas kostnadseffektivitet. Planen har för avsikt att även visa vilka åtgärder som krävs för att uppnå beslutet om 3,0 ton CO₂e per invånare år 2015. Vartannat år sker en avrapportering

till EU där handlingsplanen utvärderas. Förvaltningen kommer att rapportera uppföljningen av planen till SLK som sedan ansvarar för den vidare rapporteringen till EU.

Enligt förvaltningen kommer en handlingsplan att förtydliga arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser och underlättar uppföljningen av åtgärder.

Beräkningsrapporten

Nämndens ansvar att sammanställa årliga uppföljningar av växthusgasutsläppen i staden ställer skärpta krav på noggrannheten av utsläppsberäkningarna. Rapporten redovisar områden där osäkerheter i statistik förekommer och hur dessa osäkerheter kan reduceras. Osäkerheter förekommer främst rörande mängden olja som används inom staden och hur petroleumprodukterna fördelar sig på olika sektorer. Variationerna i oljeanvändningen kan motsvara mer än 0,2 ton CO₂e per invånare och år i staden. Variationerna beror främst på brister i den nationella statistiken nedbruten på kommunal nivå. Förvaltningen har inlett ett samarbete med SCB, STEM, och Klimatkommunerna runt ett arbete med att förbättra statistiken.

Utsläppen av växthusgaser från elanvändning uppgår grovt beräknat till ca 25% av de totala växthusgasutsläppen i Stockholm. Utsläppen från elproduktionen kan dock variera stort mellan åren på grund av tillgången på vatten i magasinen och hur stor elimporten är till Sverige. Importen kan bestå av el från såväl norsk vattenkraft som kolkraft från Danmark och andra nordeuropeiska länder. Dessa variationer som ligger helt utanför stadens rådighet kan motsvara mer än 0,4 ton CO₂e per invånare och år i staden.

Förvaltningen föreslår att staden även fortsättningsvis beräknar de årliga utsläppen av växthusgaser enligt nordisk medelmix. Dessutom kompletteras redovisningen med beräkningar med emissionsfaktorn för svensk medelmix som referens. Vid beräkningar av enskilda åtgärders effekt görs beräkningarna enligt nordisk mix med emissionsfaktorn för elmixen justerad som ett medelvärde av de fem närmast föregående åren.

Anledningen till kompletteringsberäkningarna är att kunna analysera svängningar i utsläppen som orsakats av förhållanden utanför staden, vilket kan underlätta vid bedömningen av enskilda åtgärders effekt.

Miljöförvaltningen föreslår att beräkningar redovisas både som ton växthusgaser per invånare och år, men även i mängden använd energi uttryckt i MWh per invånare och år. Då ges en möjlighet att följa effekten av åtgärder på ett tydligare sätt. Redovisningen kommer även att kompletteras med kommentarer som förklarar bakomliggande faktorer som variationer på riksplanet i elproduktionen, osäkerheter i grunddata eller effekten av enskilda åtgärder.

Redovisningen av växthusgasutsläppen kommer att tillställas nämnden två år efter beräkningsåret på grund av eftersläpningar i statistikredovisningar.

COVENANT OF MAYORS

Staden undertecknade i februari 2009 Borgmästaravtalet Covenant of Mayors. Av undertecknandet följer en rad åtaganden. Bland åtagandena finns att staden ska arrangera energidagar, dela med sig av erfarenheter och kunskaper till andra städer och regioner, ta fram en åtgärdsplan för hållbar energianvändning samt att lägga fram en genomföranderapport till EU minst vartannat år för utvärdering, kontroll och analys.

Genomförande av åtagandena inom ramen för Covenant of Mayors samordnas inom staden av SLK. Förvaltningen bistår SLK i det arbete som åtagandena medför, dock har inga medel avsatts i nämndens budget för detta arbete.

SLK har med stöd av förvaltningen lämnat in en projektansökan till EU kring arbetet med åtagandena. Om ansökan beviljas kommer projektet att påbörjas i oktober. Projektet kan då täcka delar av förvaltningens kostnader.

EU-PROJEKTET "COVENANT OF MAYORS IN THE CENTRAL BALTIC CAPITALS"

Genom EU-projektet "Covenant of Mayors in the Central Baltic Capitals" har förvaltningen möjlighet att delfinansiera merarbetet som Borgmästaravtalet innebär. SLK har för förvaltningens del ansökt om € 160 500 för arbetet under två års tid. Bidragsdelen utgör 75 % av totalbudgeten. Övriga 25 % utgörs av personalinsats som finansieras inom förvaltningens budgetram.

Miljöförvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens deltagande i projektet.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Stockholms stads utsläppsberäkningar av växthusgaser